

Müren Beykan

Kitabın Adı, Necati Tosuner

Roman, Güneşli Kitaplığı

Çocuk edebiyatının farkı nedir diye soruluyor sık sık. İşte en güzel örneklerindendir Necati Tosuner kitapları. Hem usta bir öykü sanatı geleneğinin üstüne inşa edilmişlerdir, hem kurguları ve anlatımlarıyla çocukların okuması gözetilerek yazılmışlardır. Başlıbaşına bir başarıdır bu: Çocuk için, ama yetişkinlerin de okuyabileceği tatta ve yetkinlikte, "çocukça" tuzağına düşmeden yazmak.

Bir söyleşisinde şöyle der Tosuner: "Terzi pantolon diker. Terzi pantolonu çocuğa göre dikerse, çocuk pantolonu olur. Ben kendi adıma, çocuklar için yazarken de, yetişkinler için yazdığım öyküler ve romanlar kadar titizlenirim. Çünkü, çocuğu adam yerine koymak gereğine inanırım. Adam yerine konulmak... Hangimiz buna bayılmadık ki?.."

Güneşli Kitaplığı'da Necati Tosuner'in ilk yayımlanan çocuk kitabı *Keleş Osman* olmuştu. "Köprü Kitaplar" koleksiyonunun lokomotifleri olarak, yayınevimizde uzun soluklu bir edebiyat yolculuğunu peşinden sürükleyen *Keleş Osman*'in sunuş yazısında Semih Gümüş, "(Necati Tosuner'in kitaplarında) Kendi yaşamından yola çıktığı kuşkusuz, ama insanın iç dünyasında yaşayabileceği sorunlar, sarsıntılardır onun asıl anlattığı ve bu duygular da pekâlâ herkese aittir," der. Ustanın çocuk kitapları için de böyledir bu. Tosuner'in çocuk kahramanları da, yaşadıkları sorunlar, duygu dünyalarındaki sarsıntılarla gerçek birer çocuktur; yanlışlar yapan, haylazlık eden, meraklı, dikbaşlı, sevgi dolu, çocuk gibi çocuklardır. Bu yüzden de gerçekler ve okurlarınca sevilirler.

Tosuner bu ay yeni bir kahramanla daha çıktı okurlarının karşısına. Son çocuk romanı *Kitabın Adı* kitapçı raflarında yerini aldı. Öykü tadında, öykü işçiliğinde bir kısa roman saymalı belki. Ama zihinde bıraktığı tat burdan aya

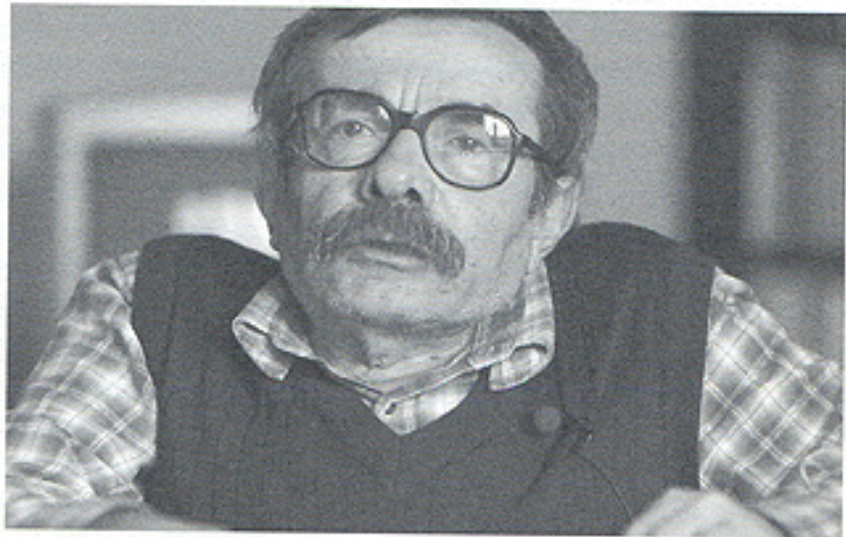
yol olur; üstelik su gibi akan Türkçenin duruluğuna da paha biçilemez.

Can bir çocuk Caner, orta halli bir ailenin sevilen bir çocuğu, delikanlılığın engebeli basamaklarını tırmanmakta. Zihni çağrışımlarla, sözcüklerle dolu. Pek çoğumuzun çocukluğunda olduğu gibi, kendini bu çağrışımlar arasında oluşturma yolunda. Caner çok biz, ama bir o kadar da yabancı, elindeki defterle ne yapacağı tamamen ona kalmış bir karara gebe –belki yazardan bile bağımsız o noktada. Ve işte yine bir dede, yine nesiller arasında derin bir bağ. Tosuner'in, aile büyükleriyle çocuklar arasında kurduğu güçlü ilişkiler, kitaplarında sıklıkla sarmalıyor bizi. *Arda'nın Derdi Ne?* adlı ödüllü kitabındaki kadar başrolde olmasa da, bu kitaptaki aile büyükleri hem Caner'in, hem de, gönlünün kaydığı servis arkadaşı Ece'nin yaşamında etkili.

Büyüklerin dünyasında kendine yol arayan, büyüme sancuları içinde acı tatlı, düşe kalka halleri çocukların! Onlar hakkında yazmak! Tosuner'in çocuk kitapları, çocukların da has edebiyat okuma hakkı olduğunu en güçlü duyumsatan, kanıtlayan örnekler. Son yıllarda yayıncılık sektöründe epeyce yol almış olsak da çocuk deyince hemen "eğitelim, öğretelim" damarımız kabarıyor ya, Tosuner her zaman sağır kalmayı başarıyor bu ahlak ve terbiye elkitabı dayatmacılarına.

1970'lerin ikinci yarısından beri çocuk edebiyatında elini taşının altına sokanlardan o. İnsana ilişkin gözlemlerini titiz bir kuyumcu işçiliğiyle yerleştirir kitaplarına. Mesaj vermeden, ama çocuk oluşun, büyümenin dar yollarından da geçirerek okurunu, şiir kıvamında yalın bir anlatımla öykünün içine çeker.

Onun kitapları çocuğa "kolay okunur" gelse de, "çocuğa görelilik" açısından da sınırları zorlamayı sever usta; kavramsal yoğunluğu paylaşmakla, tartışmakla tükenmeyen öyküler yazar. Bilir ki, çocukken "kulağımıza fısıldananlar", kitaplardan süzülüp yüreklerimize akanlar, umulmadık derecede önemlidir; derin iz bırakırlar gönüllerimizde ve bu izlerdir ki, ileride yolumuzu bulmada birer fener ışığı olur bizlere. Üstelik, Tosuner'in çocuk kahramanları öykülerinin sonunda gelecek için umut dolarlar. Yazar, onların umutsuzluğa kapılmasına izin vermez, böylece aslında okurunu kollamaktadır. Okurunun umutsuzlukla kederlenmesine, hiçliğe düşmesine gönlü razı gelmez. Çocuk edebiyatının büyüğü tam da budur zaten: Yaşam sevinci verir.

Necati Tosuner